

200 jaar...

De afbeeldingen in dit boekje komen uit de collectie van het bedrijf zelf, tenzij anders aangegeven.

De rijke geschiedenis van de Amsterdamse ijzerwarenhandel Gunters & Meuser begint exact twee eeuwen geleden, in 1826 in de Jordaan. Wat destijds begon als een bittere noodzaak en een kleinschalige nering aan huis, is in de loop van tweehonderd jaar uitgegroeid tot een monumentaal instituut in de Amsterdamse bouw- en ijzerwarenwereld.

Het prille begin (1826)

De geschiedenis van de ijzerwarenhandel Gunters & Meuser begint in 1826 in de Amsterdamse Jordaan. Na het plotselinge overlijden van metselaar Arend Christiaan Gunters besluiten zijn weduwe en hun 20-jarige zoon, Johannes Petrus Gunters senior, een handel aan huis te starten in schoenmakersgereedschappen en fourituren. Van-

uit het voorhuis van hun woning aan de Prinsengracht 46 (zie foto rechts) drijft de moeder overdag de winkel. Haar zoon werkt overdag elders en trekt er 's avonds als marskramer met een gereedschapskist op uit om de waren langs de deuren te verkopen. Het beginkapitaal bedraagt destijds slechts 7 duiten en het eerste handelsartikel is een paar Engels schoenhakbeslag. De familie Gunters is van Duitse oor-

- ◀ De oprichter J.P. Gunters (1806-1897)
- ▶ Prinsengracht 46 tegenover de Prinsenhuis en bij de Anjelijsstraat ±1865, de beginjaren van de fotografie en de jaren dat Gunters junior de zaak van zijn vader overnam - foto Stadsarchief Amsterdam

sprong; de oorspronkelijke familienaam Günther werd na de vestiging in Nederland vernederlandst. In deze periode krimpt de Amsterdamse bevolking en heerst er grote armoede, met name in de Jordaan. De stad is in 1826 nog volledig omringd door een stadswal met 26 bolwerken en grote stukken grond binnen de muren liggen

braak. Desondanks zorgen de opening van het Groot Noord-Hollands Kanaal (1815) en de aanleg van het Oosterdok en Westerdok langzaam voor een economisch herstel en nieuwe bedrijvigheid.

- ▲ *Prinsengracht, hoek Egelantiersgracht rond 1900; onder de dakrand van nr.2 de tekst 'ijzerwaren' - foto Stadsarchief Amsterdam*
- *De nieuwe firmanten in 1875, links C.F.C. Meuser Sr en rechts J.P. Gunters Jr*

De nieuwe generatie en de komst van Meuser (1866 – 1893)

In 1866 neemt Johannes Petrus Gunters junior op 30-jarige leeftijd de zaak van zijn vader over. Onder zijn leiding is de ijzerwarenhandel inmiddels uitgegroeid tot een bekende onderneming in de stad. In 1875 verhuist de zaak naar de Egelantiersgracht 2. Na het kortstondige compagnonschap onder de naam Gunters & Santveer, dat eindigt door het overlijden van Santveer in 1875, zoekt Gunters een nieuwe vennoot om kapitaal in te brengen voor verdere groei. Op 3 november 1875 treedt de 26-jarige Carel Frederik Christiaan Meuser toe als mede-eigenaar. Beide compagnons brengen een kapitaal van 6.000 gulden in en kopen het pand aan de Egelantiersgracht 2 aan op een openbare veiling. Dit markeert het officiële begin van de firma Gunters & Meuser.

De timing is gunstig: Amsterdam begint vanaf 1870 aan een groot-schalige stadsuitbreiding en ontwikkelt zich tot een moderne handelsstad door de opkomst van de industrie en stoomvaart. De bevolking groeit explosief van 200.000 inwoners in 1826 naar ruim een half miljoen rond de eeuwwisseling. Door deze bouwkoorts floreert de ijzerwarenhandel. In 1882 koopt de firma het pand Prinsengracht

108, rechts van Egelantiersstraat 2. Het bestaande gebouw wordt gesloopt en vervangen door een nieuw pand in Franse stijl met een zinkbesloten mansardedak en een zeldzame, geknikte voorgevel waarbij één raam uitkijkt op de Egelantiersgracht en drie op de Prinsengracht. De winkel en het magazijn bevinden zich op de begane grond, de bovenverdiepingen dienen als woonruimte.

Op 1 oktober 1893 treedt ook C.F.C. Meuser junior toe tot de zaak.

Architectuur en expansie (1897 – 1925)

De oprichter, Johannes Petrus Gunters senior, overlijdt in 1897 op 91-jarige leeftijd. In 1903 nemen Meuser junior en Gerrit Diede-rik Gunters de algehele leiding van de bloeiende onderneming over.

Om de aanhoudende groei te huisvesten, wordt in 1910 eerst een extra verdieping op het pand aan de Egelantiersgracht 2 gebouwd. Omdat dit al snel onvoldoende blijkt, krijgen de bekende architecten Piet Vorkink en Jac. Ph. Wormser de opdracht voor een nieuw hoofdgebouw. In 1916 is het ontwerp in de stijl van de Amsterdamse

▲ De nieuwbouw van 1917 - foto Stadsarchief Amsterdam

◀ De blauwdruk van de nieuwbouw met de handtekening voor goedkeuring

School gereed. Voor de realisatie worden de panden Egelantiersgracht 2, 4 en 6 gesloopt. De nieuwbouw wordt opgetrokken in betonskeletbouw volgens het destijds zeer moderne 'Systeem Monier', uitgevoerd door de Amsterdamse Fabriek voor cement-ijzer-werken 'Wittenburg'. De gevel wordt verfraaid met functioneel siersmeedwerk: verticale ijzeren staven die de indruk van Griekse zuilen wekken maar tevens voorkomen dat de gevel beschadigt tijdens het hijsen van zware lasten. Het pand is tegenwoordig opgenomen in het monumentenregister vanwege de architectuurhistorische waarde en de unieke ornamentiek binnen het oeuvre van de architecten.

In 1923 overlijdt Gerrit Diederik Gunters plotseling op 48-jarige leeftijd. Omdat zijn beoogde opvolger nog te jong is, neemt diens

- ▲ *Typisch Amsterdamse School: de hijsinstallatiemet uitbundig siersmeedwerk*
- *In 1947 komt er weer een nieuwe firmant: André G.A. Olthof*

oudere broer Jan kortstondig zijn plaats in. In 1925 wordt in goed overleg besloten om het 50%-familiebelang en de aandelen van de familie Gunters over te dragen aan de familie Meuser. De firma wordt omgezet in een naamloze vennootschap onder de algehele leiding van Meuser.

Crisis, oorlog en wederopbouw (1926 - 1955)

Tijdens het honderdjarig bestaan in 1926 bevindt de economie zich in een stabiele fase, maar eind jaren '20 slaat de wereldwijde economische recessie toe. In de crisisjaren na 1930 heeft Gunters & Meuser het zwaar. Door de deflatie dalen de prijzen scherp. In 1933 stort het hypotheekwezen in en gaan talloze bouwbedrijven failliet, waardoor de omzet van de ijzerwarenhandel in de eerste maanden van dat jaar met 50 procent daalt. Dankzij een krachtige kaspositie overleeft de zaak de crisis en worden er vanaf 1934 weer bescheiden winsten geboekt, ondanks haperende leveringen vanuit de Duitse ijzerwarenindustrie. In 1939 wordt de naamloze vennootschap geliquideerd en voortgezet in een andere bedrijfsvorm. De oorlogsjaren worden relatief ongeschonden doorstaan, hoewel het bedrijf aan het einde van de bezetting wel zijn vrachtwagen kwijt is.

Na de oorlog, in januari 1947, krijgt de inmiddels 70-jarige Meuser een nieuwe medevenoot in de persoon van André G.A. Olthof. De handelszaak wordt omgezet in een

vennootschap onder firma (v.o.f.), waarbij wordt vastgelegd dat Olthof de zaak volledig zal overnemen bij het overlijden van Meuser. Onder deze nieuwe leiding is Gunters & Meuser in 1948 een van de twaalf mede-oprichters van de Necomij (Nederlandse Maatschappij van Handelaren in IJzerwaren en Gereedschappen). Dit inkoopverbond wordt opgericht om kleinere ijzerwarenhandelaren te ondersteunen in de naoorlogse periode van schaarste en distributiecontroles. In 1951 wordt het 125-jarig jubileum gevierd in Hotel American, te midden van harde naoorlogse realiteiten zoals de 'prijsmaatregel', die prijsverhogingen ondanks inflatie verbiedt. In 1955 overlijdt Carel Frederik Christiaan Meuser, waarna André Olthof de resterende aandelen overneemt en de algehele leiding krijgt.

- ▶ *De verkoopbalie in de nieuwbouw, nog tijd genoeg voor een praatje*
- ▼ *André Olthof in gesprek met C.F.C.Meuser Jr bij het 125-jarig jubileum*

Specialisatie, Ivana en de zelfbedieningsrevolutie (1957 - 1975)

In 1957 zet Gunters & Meuser een grote strategische stap met de overname van de firma I. van Aalten in de Spuistraat. De Joodse eigenaar Izaak Simon van Aalten had het bedrijf in 1890 opgericht en overleed in 1917. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Simon Bernard die in 1920 Anne Rottiné (foto rechts) in de zaak opnam. In 1940 kreeg de firma een 'Verwalter' opgedrongen en Simon van Aalten en zijn beide zoons werden in 1943 op transport gesteld en in Sobibor vermoord. Rottiné loodste de firma zo goed als het ging door de oorlog en kon in 1946 de firma van de erven Van Aalten kopen. Dat deed hij samen met de eveneens in de firma werkzame heer Boelhouser. Rottiné was behalve handelaar ook uitvinder en bracht zijn patenten

Vijlen & emmers

haal herhaalt zich later, onder meer met een partij emmers. Die wordt mét de restrictie *1 emmer per persoon* razendsnel verkocht. In een lange rij staan de klanten voor de winkel.

Schaatsen

Gunters & Meuser staat bekend als ijzerwarenhandel voor vakmensen, maar in de lange geschiedenis van het bedrijf zijn ook verrassende zijpaden te vinden. Rond 1900, in een tijd waarin Nederland massaal het ijs op ging en schaatsen enorm populair was, liet Gunters & Meuser een partij schaatsen produceren. Het ging om een Linschoter-model dat werd gemaakt door een Duitse fabrikant in Remscheid, met de naam Gunters & Meuser zichtbaar in het ijzer ge-

Verrassende zijpaden

slagen. Het was geen vast onderdeel van het assortiment, maar een bewuste keuze om op dat moment aan te sluiten bij wat klanten bezighield. Decennia later keert dit bijzondere uitstapje nog één keer terug. In de jaren zestig en zeventig verschijnt opnieuw een grote partij schaatsen op de markt, dit keer geproduceerd in Japan en in Nederland verder afgemonteerd. Ook dit bleef een eenmalige actie, ingegeven door een nieuwe golf van schaatsenthousiasme.

Deze momenten laten zien hoe Gunters & Meuser door de jaren heen meebewoog met de tijd. Altijd met een stevige basis in ijzerwaren en gereedschap, maar met oog voor wat klanten op dat moment nodig hadden, zelfs als dat tijdelijk iets heel anders was dan verwacht.

op de markt onder de merknaam Ivana, een naam waarmee hij zijn voormalige werkgever wilde eren. Door de overname van **I. van Aalten** door Gunters & Meuser komt de merknaam Ivana in het bezit van de firma. André Olthof introduceert Ivana vervolgens als het officiële huismerk voor de bij de Necomij aangesloten ijzerwarenzaken; de eerste Ivana-catalogus verschijnt in 1966. In het voormalige pand van Van Aalten in de Spuistraat 30 wordt tevens een nieuwe

Technische Afdeling opgericht, waarmee het bedrijf succesvol inspeelt op de opkomende machinehandel en belangrijke importeurschappen verwerft, zoals de Zwitserse Perles-machines en Bergin-slijpschijven.

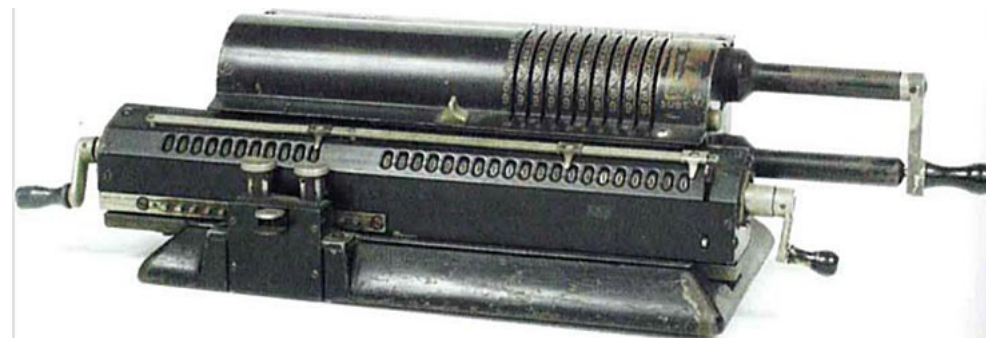
- ▲ Samen op de foto bij het 125-jarig bestaan in 19515
- De 'koffiemolen', de rekenmachine in het pre-computertijdperk

Zelfbediening

Het jaar 1966 brengt een ware revolutie in de ijzerwarenbranche. Geïnspireerd door Zweedse en Duitse voorbeelden besluit André Olthof om als een van de eersten in Nederland het zelfbedieningsprincipe in te voeren. Voor het ontwerp van de vernieuwde winkel aan de Egelantiersgracht wordt architect Rudolf Bomers aangetrokken.

De verbouwing doorbreekt het traditionele beeld van de toonbankverkoop door mannen in stofjassen. De artikelen worden voortaan overzichtelijk gepresenteerd in open schappen en de winkel krijgt een centrale kassa. Hoewel professionele aannemers aanvankelijk moeten wennen aan het lopen met winkelmandjes ("het lijkt wel een wijventent"), blijkt de formule een enorm succes en schieten de omzetten omhoog. Bovendien trekt het open systeem een nieuwe doelgroep aan: de particuliere doe-het-zelver. Het concept vindt al snel brede navolging in de rest van het land.

De groei versnelt in de jaren '69-'75 door diverse overnames van Amsterdamse ijzerwarenzaken, waaronder Klever aan de Koninneweg (1969), de firma Schmidt aan de Da Costakade (1974) en H. van Dam in Amsterdam-Noord (1974). Het pand van Van Dam in de Schaafstraat wordt in 1975 omgebouwd tot een moderne zelfbedieningszaak waar tevens de Technische Afdeling wordt onder-

gebracht. Hierdoor ontstaan drie sterke Amsterdamse vestigingen: de Egelantiersgracht, de Koninginneweg en de Schaafstraat. In deze periode treedt ook de volgende generatie Olthof (Hans Olthof in 1972 en Erik Olthof in 1976) toe tot het familiebedrijf.

Schaalvergroting en de overgang naar een nieuwe eeuw (1976-2001)

In 1979 zet de modernisering door met de introductie van de eerste computer voor de administratie en facturatie, wat de productiviteit en voorraadbeheersing sterk verbetert. Rond het einde van de jaren '70 breidt het bedrijf de horizon uit buiten de gemeentegrenzen. In het kader van de overname van de Amsterdamse ijzerhandel Vulcanus (gevestigd aan het Waterlooplein) opent Gunters & Meuser een gloednieuwe vestiging op het bedrijventerrein Markerkant in de jonge polderstad Almere. Deze uitbreiding blijkt een groot succes.

Na het overlijden van André Olthof in 1983 komt de algehele leiding definitief in handen van Hans en Erik Olthof.

▼ De vestiging in Almere
▼ Weijntjes op het Singel is sinds 1988 onderdeel van Gunters & Meuser (foto VVAB)

Onder hun directievoering opent het bedrijf in oktober 1986 een groot nieuw filiaal van 1.500 vierkante meter met gratis parkeergelegenheid aan de Laboratoriumstraat op het bedrijventerrein Schinkel (nabij de A10-West). De krappe vestiging aan de Koninginneweg wordt gelijktijdig gesloten.

Begin 1988 werd de firma Weijntjes op het Singel 456 overgenomen. Dit was de speciaalzaak op het gebied van bouwbeslag, zowel voor restauratie als in het luxe segment. Dit gebeurde, omdat er geen opvolging aanwezig was binnen de familie. Met deze overname werd een flinke dosis kennis op het gebied van speciaal bouwbeslag toegevoegd en kon met de moderne ideeën van Gunters en Meuser over winkelinrichting en administratie een grote groei gerealiseerd worden.

Er volgde in rap tempo de opening van filialen. De eerste nieuwe

vestiging was in Utrecht en kort daarop volgde Naarden, in het Arsenaal. Verder kwam er een nieuwe hoofdvestiging in Amsterdam Zuid Oost en later nog een filiaal in 's Hertogenbosch. Het werd op het bouwbeslag gebied landelijk een toonaangevend bedrijf. De vestiging Naarden verhuisde na 10 jaar naar Bussum. Na enige tijd verhuisde de hoofdvestiging in Amsterdam Z.O. naar de Amstelveenseweg, boven de winkel van Gunters en Meuser.

De stap naar de 21e eeuw en het 200-jarig jubileum

Rond de millenniumwisseling was Gunters & Meuser uitgegroeid van een bescheiden Jordanese winkel tot een professionele onderneming met vijf vestigingen en een miljoenenomzet. In januari 2001 opende het bedrijf de vestiging 'Gunters & Meuser Arena' in Amsterdam Zuidoost, volledig ingericht als een efficiënte afhaalvestiging ('take away') voor bedrijven in de regio. In januari 2002 kwam Peter Olthof, een broer van Hans en Erik de directie versterken. Hij had al vele jaren bij een grote ijzerwarenhandelaar in Brabant ge-

- ▲ Vestiging Amsterdam Arena
- ▶ Vestiging Halfweg

werkt en had al veel ervaring in het ijzerwarenvak. In de Jaren die daarop volgen werden er nog een aantal filialen geopend en werden er collega-ijzerwarenhandelaren overgenomen.

In 2006 werd de firma Dirk Stam en zusterbedrijf Tool-Rent in Mijdrecht overgenomen en deze bleven onder hun eigen naam voortbestaan. De firma Dirk Stam is zeer gespecialiseerd in gereedschappen en machines, ook speciaal voor de zogenaamde natte aannemer, die in het groene hart volop aanwezig zijn. Zij hebben in de wijde omgeving van Mijdrecht een zeer goede naam.

Er werden nieuwe filialen geopend op de Basisweg in Amsterdam en in Halfweg. In 2014 werd de firma Van der Linden in Purmerend overgenomen en na een verbouwing werd deze vestiging voortgezet als filiaal Purmerend.

In het jaar 2014 werd de erkende ijzerwarenspeciaalzaak de firma Klarenbeek overgenomen. Deze vestiging ligt precies op de grens van Amsterdam en Amstelveen op de Amstelveenseweg.

In 2016 besloten de eigenaren Hans en Erik Olthof het gehele bedrijf te verkopen, en dit resulteerde in 2017 in een overname door de beursgenoteerde Iers/Engelse onderneming Grafton en werden de 14 vestigingen geïntegreerd met de reeds bestaande keten Isero. In 2025 besloot de directie om de 3 Weijntjes vestigingen in 's-Hertogenbosch, Bussum en die op het Singel in Amsterdam te sluiten, vanwege een steeds grotere verschuiving van de aankopen in de winkel naar aankopen via internet.

Waar de directie destijds bij het 175-jarig bestaan in 2001 al vooruitblikte op verdere modernisering, bewijst Gunters & Meuser in 2026 met dit 200-jarige jubileum dat de oorspronkelijke pijlers - continuïteit, diepgaande vakkennis en een sterke binding met de regio Amsterdam - de tand des tijds glansrijk heeft doorstaan. De firma is stokoud, maar vitaler en relevanter dan ooit.

Na de overname van het bedrijf kwamen de kantoor- en magazijnfuncties op de Egelantiersgracht te vervallen en bleef alleen de winkel op de begane grond en in de kelder in gebruik.

Het pand, dat niet meeverkocht was, bleef in bezit van de familie Olthof. Na 100 jaar magazijnfunctie en kantoorfunctie gehad te hebben werd het volledig intern duurzaam verbouwd en kwamen er drie kantoorruimtes voor de verhuur in. Het pand aan de Egelantiersstraat werd verbouwd tot 3 woningen, die allemaal verhuurd worden. Op de bovenste verdieping is er tegenwoordig een kookstudio en zijn er een paar vergader- en presentatie ruimtes. Deze kunnen voor allerlei evenementen, zoals kookworkshops etc. afgehuurd worden (zie www.eat2gather.nl)

Theo Bakker - 2026

- ▲ *Interieur vestiging Mijdrecht*
- ◀ *Vestiging Mijdrecht*